

Posudek k bakalářské práci *Vzdělávání Romů jako téma lidských práv*

ETF UK, obor Pastorační a sociální práce, červen 2014

Autor: Adéla Plischková

Vedoucí práce: Mgr. Petr Jandejsek, M.A.

Počet stran: 64

Autorka se ve své bakalářské práci věnuje bariérám v přístupu ke vzdělávání u Romů v České republice. U jedné z dřívějších verzí práce se počítalo, že bude mít přímo v podtitulu odkaz na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva z roku 2007 ve věci D. H. a ostatní proti České republice. Ačkoliv podtitul nakonec chybí, okolo zmíněné kauzy se celá práce točí. Cílem práce je: „popsat podrobně tento rozsudek, jeho podklady a důrazy, reakci a akci české vlády a ministerstva školství“ (s. 9). Autorka si klade otázku, co se díky tomuto rozsudku změnilo, či mělo by se změnit.

Z pohledu studovaného oboru jde o velmi dobře zvolené téma, protože zájem o podporu rovných příležitostí a nediskriminaci je sociální práci zcela vlastní.

Práce je členěna do šesti kapitol. První dvě kapitoly směřují k historii a současnosti Romů na území České republiky, ale řeší také samotnou definici romství. Zaznívají zde sdělení o masivních přesunech romského obyvatelstva v době komunismu a o dalších událostech, ve kterých koření současný neuspokojivý stav inkluze Romů ve vzdělávání. Drobnou výhradu mám k tomu, když autorka v první kapitole píše v souvislosti se zákonem z roku 1927 o odklonu od lidských práv. Jazykově to je spíše anachronismus, jakkoli věcně má pravdu. Ve druhé kapitole ve snaze kriticky poukázat na některé nešvary na současné politické scéně má potom občas sama tendenci sklouzávat k podobně spekulativním a vágním tvrzením, jen s opačným znaménkem (s. 28).

Kapitola čtvrtá, ve které autorka představuje rozsudek ve věci D. H., by asi mohla být předřazena kapitole třetí, která se věnuje legislativě související se vzděláváním Romů, protože část této legislativy na rozsudek reaguje. Každopádně popis dvoukolejného systému ve vzdělávání, jež vedl k rozsudku a je popsán v kapitole čtvrté (s. 39), je výstižný a pádný.

Kapitola pátá nezačíná na samostatné stránce, jak by měla. Obsahuje důkladný přehled opatření a strategií na různých úrovních, které byly přijaty v reakci na rozsudek. Oceňuji bohatství materiálu, který zde autorka nashromáždila. Byla též schopná upozornit na některé metodologické problémy, např. v oddílu o monitoringu (5.4.3) si všímá potíže se zjišťováním, kdo je a není Rom, což už samo o sobě může působit segregačně. Na tentýž problém mimochodem upozorňuje také kancelář Veřejného ochránce práv ve vládní Zprávě o stavu lidských práv za rok 2012.

V šesté kapitole potom autorka otevírá diskusi a daří se jí vtáhnout čtenáře do aktuálního dění týkajícího se inkluzivního vzdělávání v České republice. Upozorňuje, že podle zprávy komisaře pro lidská práva Rady Evropy z roku 2010 dvoukolejný systém školství stále přetrvává (s. 53). Trefně ukazuje, jak různí aktéři nacházejí vinu mimo svou instituci, např. školy viní rodiny dětí (s. 55). Sama též navrhuje, jak by bylo možné podpořit inkluzivní školství. Jako jistou potíž vnímám, když autorka sklouzává do neadresného „mělo by se“ a „je třeba“ (např. komunikovat s rodinami ..., s. 58 a jinde). Takové formulace nejsou užitečné. Podobně je určitým zúžením, pokud podporu Romů vnímá pouze prostřednictvím vzdělání (s. 58): to samo izolovaně nestačí, pokud chybí boj proti předsudkům, chudobě, diskriminaci v zaměstnávání apod.

Formálně je práce zvládnutá uspokojivě. Chyby se objevují zejména v interpunkci. Ne úplně pečlivě jsou zpracované poznámky pod čarou. Závěr práce je příliš stručný. V seznamu literatury figurují především dokumenty a zákony. Cizojazyčné texty chybí. Celkově je ale počet použitých zdrojů přijatelný.

Shrnutí: Autorka prokázala schopnost vyhledat zdroje k vybranému tématu, představit je a souhrnně pojednat o vybraném tématu. Způsob práce se zdroji ovšem není zcela přesvědčivý a autorka má tendenci k vágním tvrzením. Toto spolu s formálními nedostatky vede ke snížení hodnocení.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit za C – dobře.

Otázky k obhajobě:

- 1) Jak byste mohla v popularizační diskusi (pragmaticky) argumentovat pro podporu inkluzivního vzdělávání Romů?
- 2) Multikulturní výchova ve školách obnáší znalost druhých, podporu tolerance a solidarity (s. 56). Co ještě, zejména s ohledem na multikulturní setkání, může tato výchova nabídnout?

Petr Jandejsek
18. června 2014